

Health Navigator New Zealand website

Video transcript:

Lagomatai mae malolo katoatoa he tau tagata Pasifika (Pacific wellbeing support)

0:00

Fakaalofa lahi atu.

00:01

Ko e higoa haaku ko Fa'aulu Tomuli-Afoa

00:04

Nofo au i Okalana Toga.

00:05

Ko au ko e matua fifine, ko e hoana

00:08

mo e leveki a au ke he haaku a matua fifine ne 70 e tau tau mou.

00:10

Nakai ko e taha matakupu e malolo ke he tau manamanatuaga
ne fa mahani e tau tagata Pasifika ke fakatutala ki ai.

00:15

Nakai fai e mena nei ke ha mautolu a tau magafaoa
mo e nakai ko e taha matakupu ne fa hake mai

00:18

ke he tau fakatutalaaga.

00:20

Tuaha atu

kua fai kehe fakatote ke he tau momoui ha tautolu.

00:22

Tuga kua kitia katoatoa e tau momoui ha tautolu,
ti kua fakalataha oti e tau mena nei.

00:26

Ti fa lahi ia tautolu ke tua ke he tau magafaoa
mo e tau maaga

00:30

ke moua e tau lagomatai
mo e muaatu e tau lagomatai faka-tino.

00:33

Ka e kaeke ke
fakatutala ke he tau mena nei

00:36

ne ligaliga kua logana a koe ki ai ainei
mo e tau mena ne fakahigoa e tautolu ko e malolo manamanatuaga,

00:41

fa lali a tautolu ke kalo ha ko e
nakai ko e taha matahigoa poke

00:46

taha kupu ne fakaaoga e tautolu

00:48

ha ko e mena ne ha ha ki ai e
logonaaga kelea ki ai.

00:51

Mo e kua mahuiga lahi kia tautolu
ke tuga e

00:54

fakatutala ki ai, fakatutala haggao ke tau lagomatai
ne maeke ke moua,

00:57

fakatutala ki ai he ha tautolu a tau magafaoa
mo e taute ki ai tuga

01:00

ko e tau talanoa
pihia foki ke he ha tautolu a tau maaga.

01:03

Ti ko e COVID ne fakakite
fakamaali mai e loga he tau lekua

01:07

ne ha ha ki ai he tau maaga he tau tagata Pasifika,
muaatu ke he

01:10

tau lagomatai ke he tau mena kai, ke he tau fale nonofo
mo e tau tagata.

01:16

Mo e tau maaga
tuga e tau lotu, tau gahua mae tau tagata,

01:21

na fa mahani a tautolu ke kaufakalataha

01:24

mo e maeke ia tautolu ke felagomataiaki

01:26

mo e to oho atu mo e matutaki
ki a lautolu ne muaatu e manako lahi ke he lagomatai.

01:30

Ti ko e magaaho ka fakatutala a tautolu ke he
foakiaga he malolo ke he tau manamanatuaga mae tau tagata Pasifika,

01:35

kaeke ke lalafi oti e tau mena pihia
fakalataha, mooli to fai faahi

01:40

00:01:40,320 --> 00:01:43,380

ne maeke e tau tagata Pasifika ke matutaki atu ki ai.

01:43

Mo e talia foki e tau lagomatai

01:46

ne foaki he faahi malolo tino,

01:48

mai he tau kautaha foaki tuga e Le Va

mo e mai he tau faahi gahua kehekehe mae tau tagata

01:54

ne maeke foki ke moua mai he South Seas
Healthcare,

01:58

Vaka Tautua.

01:59

Ko e magaaho ka matutaki a tautolu mo e tau gahua ia
ha ko e tau tagata Pasifika,

02:05

to fakamukamuka a lautolu mae tau maaga
Pasifika mo e tau magafaoa ke matutaki atu ki ai.

02:10

Mo e fakakite

ko e tau lagomatai ia ke lata mo e tau tagata oti,

02:12

mo e ka nakai hoko atu ke moua e tau lagomatai
mo e fakaaoga e tau lagomatai, to maeke ke galo mai ia tautolu.

02:18

Mo e to eke he tau mena nei ke une ki mua e
kelea mae ha tautolu a tau maaga.